ROYAUME DE BELGIQUE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, neuvième chambre, saisi par le Vice-Premier Ministre et Ministre de la Justice, le 18 novembre 1982, d'une demande d'avis sur un projet de loi "modifiant l'article 764 du Code judiciaire et abrogeant l'article 765 du même Code", a donné le 14 décembre 1982 l'avis suivant :

KONINKRIJK BELGIE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, negende kamer, de 18e november 1982 door de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet "tot wijziging van artikel 764 van het Gerechtelijk Wetboek en tot opheffing van artikel 765 van hetzelfde Wetboek", heeft de 14e december 1982 het volgend advies gegeven :

Selon le délégué du Ministre, l'intention du Gouvernement est de ne rien changer à la situation actuelle en ce qui concerne le rôle du ministère public à l'égard des juridictions de la jeunesse. Toutefois, comme le Gouvernement entend maintenir l'abrogation de l'article 765, il a opté pour une modification de l'article 764 afin que les matières prévues au titre II, chapitre II, de la loi du 8 avril 1965 soient désormais communicables.

Ce ne serait donc plus à cause de la composition de la chambre appelée à statuer que l'intervention du ministère public est requise, mais bien en raison de la matière elle-même.

La modification de l'article 764 du Code judiciaire ne répond que partiellement à l'intention du Gouvernement. En effet, plusieurs dispositions législatives ou réglementaires particulières (1) attribuent une compétence au tribunal de la jeunesse et donc aussi à la chambre de la jeunesse de la cour d'appel. Ces dispositions ne seraient pas visées par la modification projetée de l'article 764 du Code judiciaire.

Par ailleurs, la modification de l'article 764 ne correspond pas au but poursuivi par cet article. Il s'y agit, en effet, d'imposer la communication au ministère public des demandes dans certaines matières, en raison de la nature de celles-ci. Tel n'est pas le cas en ce qui concerne l'ajout réalisé par l'article 1er du projet de loi. Les intentions du Gouvernement sont de maintenir la nécessité de l'avis du ministère dans toutes les affaires qui sont de la compétence des juridictions de la jeunesse. En d'autres termes, l'intervention obligatoire du ministère public demeure celle qui est fondée sur l'article 765 du Code judiciaire.

.../...

- - - - - - - - - - - -

(1) La liste de ces dispositions est annexée au présent avis.

Devant le tribunal civil, l'intervention du ministère public prévue par l'article 765 du Code judiciaire s'explique par le fait que le législateur a voulu tempérer l'absence de collégialité au niveau d'une chambre du tribunal par l'obligation d'entendre l'avis d'un magistrat du parquet. La collégialité est cependant rétablie au degré d'appel : les chambres de la cour d'appel sont composées de trois conseillers. L'affaire qui sera désormais jugée par un juge unique, sans avis du ministère public, demeurera, comme par le passé, soumise en appel à un collège de conseillers.

Les juridictions de la jeunesse sont toujours composées d'un juge unique, tant en premier ressort qu'en degré d'appel. La suppression de l'obligation d'entendre l'avis du ministère public aurait pour effet d'éliminer le seul tempérament à l'absence de collégialité. Le second tempérament qui, dans les autres cas, est apporté par la composition collégiale des chambres de la cour d'appel, est inexistant au niveau de la juridiction d'appel de la jeunesse. Il importe, dès lors, de maintenir l'intervention du ministère public aux deux degrés des juridictions de la jeunesse, en raison de la composition de celles-ci.

Il est, en conséquence, proposé de remplacer les articles 1er et 2 du projet par un article unique rédigé comme suit :

"Article unique. -

L'article 765 du Code judiciaire est remplacé par la disposition suivante :

"Le tribunal de la jeunesse et la chambre de la jeunesse de la cour d'appel ne statuent, à peine de nullité, qu'après avoir entendu le ministère public en son avis ou en ses réquisitions"

.../...

Si la proposition précitée est retenue, l'intitulé du projet devrait être rédigé comme suit :

"Projet de loi modifiant l'article 765 du Code judiciaire".

ANNEXE.

Dispositions autres que celles de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse qui attribuent compétence au tribunal de la jeunesse.

- Code civil : articles 148, 160bis, 302, 373, 389, 477, 478, 480.

- Loi du 15 juin 1928 portant réglementation du contrat d'engagement maritime : article 102 modifié par l'article 26 de la loi du 8 avril 1965.

- Lois coordonnées du 19 décembre 1939 relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés : article 70 modifié par les lois du 23 décembre 1974 et du 5 janvier 1976.

- Lois sur l'enseignement primaire, coordonnées le 20 août 1957 :
  article 5 modifié par la loi du 8 avril 1965;
  article 6 modifié par les lois du 19 mai 1959 et du 8 avril 1965;
  articles 10, 11 et 12 modifiés par la loi du 8 avril 1965.

- Loi du 15 juillet 1960 sur la préservation morale de la jeunesse :
  article 1er bis inséré par la loi du 9 juillet 1973;
  article 7 modifié par la loi du 8 avril 1965.

- Arrêté ministériel du 12 janvier 1970 portant réglementation du service postal : article 77.

- Arrêté royal du 8 avril 1976 établissant le régime des prestations familiales en faveur des travailleurs indépendants : article 33.

- Loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale article 64.

- Loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail : articles 43 et 45.

- Loi du 1er août 1979 concernant les services dans une armée ou une troupe étrangère se trouvant sur le territoire d'un Etat étranger : article 5.

Volgens de gemachtigde van de Minister is de bedoeling van de Regering niets te veranderen aan de huidige toestand wat betreft de rol van het openbaar ministerie ten aanzien van de jeugdgerechten. Aangezien de Regering echter voornemens blijft artikel 765 op te heffen, heeft zij gekozen voor wijziging van artikel 764 om mededeling van de bij titel II, hoofdstuk II, van de wet van 8 april 1965 bepaalde zaken voortaan mogelijk te maken.

De medewerking van het openbaar ministerie zal dus niet langer vereist zijn wegens de samenstelling van de kamer die uitspraak moet doen, maar wel uit hoofde van de zaak zelf.

De wijziging van artikel 764 van het Gerechtelijk Wetboek beantwoordt slechts ten dele aan de bedoeling van de Regering. Immers verscheidene bijzondere wets- of verordeningsbepalingen (1) verlenen bevoegdheid aan de jeugdrechtbanken en dus ook aan de jeugdkamer van het hof van beroep. Op die bepalingen zou de in het vooruitzicht gestelde wijziging van artikel 764 van het Gerechtelijk Wetboek niet slaan.

De wijziging van artikel 764 strookt overigens niet met het doel dat door dat artikel wordt nagestreefd. Het gaat er daar immers om voor te schrijven dat de vorderingen in sommige zaken uit hoofde van de aard van die zaken aan het openbaar ministerie worden meegedeeld. Dat is niet het geval wat de bij artikel 1 van het wetsontwerp bepaalde toevoeging betreft. Het is de bedoeling van de Regering om voor alle zaken waarvoor de jeugdgerechten bevoegd zijn de eis te handhaven dat er advies van het openbaar ministerie moet zijn. Met andere woorden, de verplichte medewerking van het openbaar ministerie blijft die welke steunt op artikel 765 van het Gerechtelijk Wetboek.

.../...

- - - - - - - - - - - -

Voor de burgerlijke rechtbank laat de bij artikel 765 van het Gerechtelijk Wetboek voorgeschreven medewerking van het openbaar ministerie zich hierdoor verklaren dat de wetgever het ontbreken van collegialiteit in een kamer van de rechtbank heeft willen verzachten door de verplichting om het advies van een magistraat van het parket te horen. De collegialiteit wordt echter hersteld in hoger beroep : de kamers van het hof van beroep bestaan uit drie raadsheren. De zaak die voortaan door een **alleenrechtsprekend** rechter zal worden berecht, zonder het advies van het openbaar ministerie, wordt zoals in het verleden in hoger beroep voorgelegd aan een college van raadsheren.

De jeugdgerechten bestaan steeds, zowel in eerste aanleg als in hoger beroep, uit een **alleenrechtsprekend rechter.** Het afschaffen van de verplichting om het advies van het openbaar ministerie te horen zal tot gevolg hebben dat de enige verzachting op het ontbreken van collegialiteit verdwijnt. De tweede verzachting die in de andere gevallen door de collegiale samenstelling van de kamers van het hof van beroep gebracht wordt, bestaat bij het jeugdgerecht van beroep niet. Het is dan ook van belang de medewerking van het openbaar ministerie te behouden in de eerste en de tweede aanleg van de jeugdgerechten, wegens de samenstelling van deze laatste.

Dientengevolge wordt voorgesteld de artikelen 1 en 2 van het ontwerp te vervangen door een enig, als volgt geredigeerd artikel :

"Enig artikel. -

Artikel 765 van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

"De jeugdrechtbank en de jeugdkamer van het hof van beroep doen, op straffe van nietigheid, eerst uitspraak na het advies of de vordering van het openbaar ministerie te hebben gehoord

.../...

Indien dit voorstel wordt aanvaard, zou het opschrift van het ontwerp als volgt gesteld moeten worden :

"Ontwerp van wet tot wijziging van artikel 765 van het Gerechtelijk Wetboek".

— — — — — — — —

BIJLAGE.

Andere bepalingen buiten die van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, welke aan de jeugdrechtbank bevoegdheid verlenen.

- Burgerlijk Wetboek : de artikelen 148, 160 bis, 302, 373, 389, 477, 478, 480.

- Wet van 15 juni 1928 houdende regeling van de arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst : artikel 102, gewijzigd bij artikel 26 van 8 april 1965.

- Samengeordende wetten van 19 december 1939 betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders - artikel 70 gewijzigd bij de wetten van 23 december 1974 en 5 januari 1976.

- Wetten op het lager onderwijs, gecoördineerd op 20 augustus 1957 :
  artikel 5, gewijzigd bij de wet van 8 april 1965;
  artikel 6, gewijzigd bij de wetten van 19 mei 1959 en 8 april 1965
  de artikelen 10, 11 en 12, gewijzigd bij de wet van 8 april 1965.

- Wet van 15 juli 1960 tot zedelijke bescherming van de jeugd :
  artikel 1bis, ingevoegd bij de wet van 9 juli 1973;
  artikel 7, gewijzigd bij de wet van 8 april 1965.

- Ministerieel besluit van 12 januari 1970 houdende reglementering van de postdienst : artikel 77.

- Koninklijk besluit van 8 april 1976 houdende regeling van de gezinsbijslag ten voordele van de zelfstandigen : artikel 33.

- Organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn : artikel 64.

- Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten : de artikelen 43 en 45.

- Wet van 1 augustus 1979 betreffende de diensten bij een vreemde leger- of troepenmacht die zich op het grondgebied van een vreemde Staat bevindt : artikel 5.

La chambre était composée de		De kamer was samengesteld uit
Messieurs : de Heren :	H. ROUSSEAU,	président de chambre, kamervoorzitter,
	P. KNAEPEN, A. VANWELKENHUYZEN,	conseillers d'Etat, staatsraden,
	R. PIRSON,	assesseurs de la section de législation,
	C. DESCHAMPS,	assessoren van de afdeling wetgeving,
Madame : Mevrouw :	R. DEROY,	greffier assumé, toegevoegd griffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. P. KNAEPEN.

Le rapport a été présenté par M. M. HANOTIAU, auditeur adjoint.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. P. KNAEPEN.

Het verslag werd uitgebracht door de H. M. HANOTIAU, adjunct-auditeur.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER, LE PRESIDENT - DE VOORZITTER,

R. DEROY. H. ROUSSEAU.